

**MAŁOPOLSKI KONKURS JĘZYKA POLSKIEGO
DLA UCZNIÓW GIMNAZJÓW
W ROKU SZKOLNYM 2012/2013
Etap rejonowy – 14 grudnia 2012
Temat: „Wobec zdarzeń”**

1. Zadania oceniamy zgodnie z kluczem odpowiedzi. Przy każdym wpisujemy czerwonym długopisem przyznaną liczbę punktów. Potem punkty nanosimy na pierwszą stronę testu. Jeśli w schemacie punktowania wskazano kryteria, pod zadaniem wpisujemy przyznane punkty cząstkowe (np. 1, 1, 1, 0).

2. Uwaga! Przy ocenie krótszych i dłuższych wypowiedzi stosowane są następujące kryteria poprawności stylistycznej i językowej: stylistyczna, frazeologiczna, leksykalna, gramatyczna, (fleksyjna i słowotwórcza), składniowa, interpunkcyjna, ortograficzna (zob. *Encyklopedia języka polskiego* pod redakcją Stanisława Urbańczyka i Mariana Kucali, wydanie trzecie poprawione i uzupełnione, Wrocław-Warszawa-Kraków, Ossolineum, 1999, s. 36-38 i 381-382).

3. Jeśli wśród poprawnych odpowiedzi znajduje się błędna (błąd rzeczowy, logiczny), nie przyznajemy punktu.

4. Jeśli w zadaniach 8. i 10. odpowiedź będzie krótsza niż połowa wymaganej długości, punkty przyznajemy tylko za realizację tematu.

5. Jeśli w zadaniach 1., 8. i 10. uczestnik pisze nie na temat (podaje fakty z innej lektury), za zadanie nie przyznajemy punktów.

6. Przed rozpoczęciem sprawdzania nauczyciele zakreślają na zielono wszystkie uczniowskie skreślenia oraz nadpisanie i zapisują na dole strony ich liczbę.

Klucz odpowiedzi i schemat punktowania			
zadanie	przykładowa odpowiedź	punktacja	zasady przydzielania punktów
1.	<p>Np.</p> <p>a) dumny jak król, wyniosła, dzika postać, płaszcz z białych gronostajów, twarz podobna do głowy orła, „wykuta z miedzi”, posągowa, oczy świecące zimnym blaskiem, oczy niby obojętne, spokojne, ale złowrogie, na głowie pióra, przy boku topór i nóż do skalpowania, w ręku długi drąg do utrzymywania równowagi na linie... – z opisu wynika, że sachem jest <u>dumnym wodzem, mścicielem swojego narodu</u></p> <p>b)</p> <p>1. Szczęśliwe, zgodne z naturą, bogate życie mieszkańców Chiavatty. 2. Prowadzenie wojen zgodnie z „honorowym” kodeksem. 3. Przybycie białych twarzy zza mór. 4. Podstępne</p>	0-8	<p>2 pkt. przyznaje się za podanie wyczerpujących informacji do jednego fragmentu (1 pkt przyznaje się za podanie informacji ogólnikowych, niepełnych). <i>Uwaga! Uczestnik nie musi formułować opisów na wzór Sienkiewicza. Ocenie podlega zgodność z tekstem, interpretacją noweli.</i></p> <p>1 pkt przyznaje się za poprawność językowo-stylistyczną (dopuszcza się 2 błędy).</p> <p>1 pkt przyznaje się za poprawność ortograficzno-interpunkcyjną (dopuszcza się 2 błędy).</p>

	zamordowanie śpiących mężczyzn, kobiet i dzieci. 5. Uratowanie sachema przez starego Indianina... c) sachem wychodzi z blaszaną miską; widzowie są zaskoczeni, oddychają z ulgą, cieszą się, że to tylko program cyrkowy, rzucają pieniądze...		<i>Punkty za poprawność językową, ortograficzną i interpunkcyjną przyznaje się, gdy uczestnik zbuduje zwarty tekst, a nie wyliczenie od pauz czy plan.</i>
2.	Np. a) sachem powinien pomścić swój naród, który został podstępnie wymordowany, jest ostatnim z plemienia, na nim kończy się historia...	0-1	1 pkt przyznaje się za sformułowanie zadania, które wynika z zacytowanej informacji.
	Np. b) Sachem po niemiecku (język wroga) śpiewa pieśń o historii swojego narodu, przedstawia czasy świetności i tragicznego upadku. Robi to w cyrku, w Antylopie na gruzach Chiavatty – swojej ojczyzny. Śpiewa pieśń tylko dla zysku, nie jest już emocjonalnie związany ze swoim narodem. Emocje to tylko gra, popis artysty. Sachem kupczy historią swojego narodu, tańczy na grobach przodków, nie wypełnia obowiązków wobec plemienia. Po występie idzie do tawerny...	0-2	2 pkt. przyznaje się za ocenę pieśni i jej wykonania oraz zachowania bohatera (1 pkt przyznaje się za ogólne sformułowanie oceny pieśni, występu, bohatera).
3.	Np. Rzym: 1. spalanie Giordana Bruna za głoszenie poglądów niezgodnych z nauką kościoła..., 2. 17 lutego 1600 r., koniec XVI wieku, 3. lud rzymski, kupujący i handlujący..., 4. z ciekawością obserwują egzekucję, a następnie udają się do swoich codziennych zajęć... Warszawa: 1. ostateczne zlikwidowanie warszawskiego getta po wybuchu powstania... 2. IV-V 1943 r., poł. XX w., 3. warszawiacy..., 4. bawią się na Bielanach, huśtają na karuzeli...	0-4	1 pkt przyznajemy za prawidłowe uzupełnienie jednego wiersza. <i>Uwaga! Jeśli uczestnik źle uzupełni informacje w jednej kolumnie (np. Rzym), a w drugiej wszystko poprawnie, to otrzymuje 2 pkt.</i>
4.	Np. poeta ma przekazywać historię, ma być jej strażnikiem, ma budzić w ludziach refleksję, ma skłaniać do refleksji nad ludzką kondycją, ma prowokować do buntu (dosłownie i w przenośni)...	0-2	1 pkt przyznaje się za sformułowanie jednego zadania wynikającego z tekstu.

5.	<p>Np. trudność zapisu bardzo brutalnych zdarzeń, nieumiejętność poradzenia sobie z emocjami, których doświadczył jako uczestnik, poszukiwanie formy adekwatnej do przeżyć – nie chciał, aby powstał tekst literacki...;</p> <p>pamiętnik jest najbardziej subiektywną formą ekspresji, nie podlega rygorom norm językowych w takim stopniu jak opowiadanie, powieść czy nawet literatura faktu, jest naturalnym zapisem opowiadania – „gadania”... Tak pisał w <i>Pamiętniku</i>... autor: „Chociaż tak chciałem. I gadałem. O powstaniu. Tylu ludziom. Różnym. Po ileś razy. I ciągle myślałem, że mam to powstanie opisać, ale jakoś przecież o p i s a ć. A nie wiedziałem przecież, że właśnie te gadania przez dwadzieścia lat — bo gadam o tym przez dwadzieścia lat — bo to jest największe przeżycie mojego życia, takie zamknięte — że właśnie te gadania, ten to sposób nadaje się jako jedyny do opisanie powstania.”</p>	0-2	<p>1 pkt przyznaje się za sformułowanie przyczyny zapisu zdarzeń po 23 latach.</p> <p>1 pkt przyznaje się za nazwanie celu wybrania formy pamiętnika.</p>
6.	<p>Np.</p> <p>barykada – rodzaj doraźnej fortyfikacji, przegradzający w całości przejazd ulicą, budowano ją z różnych elementów, np. mebli, gruzu, narrator często przemieszcza się wzdłuż barykady... „goliat” – mały czołg... kocie łby – rodzaj bruku, sześciokątne kamienie układane na drodze... „krowa” – rodzaj pocisków podobnych do baniek na mleko... Swen – kolega, z którym narrator ukrywał się podczas powstania, Stanisław Swen Czachorowski, z nim Białoszewski prowadził tzw. lotny teatr...</p>	0-6	<p>1 pkt przyznaje się za poprawne wyjaśnienie znaczenia jednego słowa.</p> <p>Dodatkowo przyznaje się 1 pkt., jeśli uczestnik odwoła się do kontekstu biograficznego (Swen).</p>
7.	<p>Np.</p> <p>prowadzenie narracji w 1. osobie liczby pojedynczej lub mnogiej w celu uzyskania subiektywizmu, używanie onomatopei dla oddania realizmu nalotów i bombardowań, wskazania na autentyczność doznań, przeżyć (ludzie ukrywali się w schronach, zewsząd dochodziły dźwięki), krótkich zdań pojedynczych, często</p>	0-6	<p>3 pkt. przyznaje się za nazwanie 6 cech języka i stylu (2 pkt. za nazwanie 5 cech, 1 pkt za nazwanie 3-4 cech).</p> <p>3 pkt. przyznaje się za omówienie funkcji wymienionych 6 zabiegów językowo-stylistycznych (2 pkt. za omówienie 5 funkcji, 1 pkt za omówienie 3-4 funkcji).</p>

	<p>równoważników zdań, aby wyrazić pośpiech, dynamizm sytuacji, na-gromadzenie czasowników, często w czasie teraźniejszym dla unaocznienia zdarzeń i zdynamizowania wypowiedzi, wprowadzenie zdań urwanych, niedopowiedzeń, wielokropków, aby przedstawić sytuację zagrożenia, niebezpieczeństwa, częste stosowanie zaimków wskazujących dla zbliżenia wypowiedzi do języka mówionego, stosowanie wyrazów potocznych, charakterystycznych dla języka mówionego, stosowanie znaków zapytania i wykrzyknień dla oddania atmosfery niepewności, wątpliwości co do podawanych faktów, niedowierzania zmysłom, operowanie nazwami ulic, kościołów w celu dokumentowania czasu...</p>		<p><i>Uwaga! Uczestnik może wyliczyć środki i określić funkcję lub zbudować wypowiedź, w której połączy nazwę środka z funkcją.</i></p>
8.	analiza wiersza	0-14	
8.1	realizacja tematu	0-7	<p>1 pkt za nazwanie problemów (np. plany, marzenia młodych ludzi, dorastanie w czasie wojny, patriotyzm młodego człowieka, śmierć...).</p> <p>1 pkt przyznaje się za przedstawianie konstrukcji świata (motyw zaciskającego się kręgu).</p> <p>1 pkt przyznaje się opisanie miejsca osoby mówiącej w wykreowanym świecie.</p> <p>1 pkt przyznaje się przywołanie kontekstu historycznego i biograficznego.</p> <p>1 pkt przyznaje się za nazwanie co najmniej 4 środków stylistycznych.</p> <p>2 pkt. przyznaje się za opisanie funkcji wskazanych środków stylistycznych – co najmniej 3 (1 pkt za określenie funkcji 2 wskazanych środków stylistycznych).</p>
8.2	kompozycja	0-2	<p>2 pkt. przyznaje się za zbudowanie zwartej i spójnej wypowiedzi z odpowiednim układem graficznym, w której następuje połączenie treści i formy analizowanego utworu (1 pkt przyznaje się za spójną wypowiedź</p>

			z odpowiednim układem graficznym, ale rozdziałem treści i formy analizowanego utworu).
8.3	poprawność językowa (gramatyczna, leksykalna, frazeologiczna, stylistyczna, składniowa)	0-3	0-2 bł. – 3 pkt., 3 bł. – 2 pkt., 4 bł. – 1 pkt., 5 bł. – 0 pkt.
8.4	poprawność ortograficzna	0-1	Dopuszcza się 1 błąd.
8.5	poprawność interpunkcyjna	0-1	Dopuszcza się 3 błędy.
9.	<p>Np. bubek – pracuje w urzędzie, zajmuje się śledzeniem obywateli, wmawia Adasiowi, że został sprzedany Wrońcowi przez rodzinę, kłamie, jest uprzywilejowany – nie stoi w kolejkach // pracownik Urzędu Bezpieczeństwa, potocznie ubek...</p> <p>MOMO – służby porządkowe, mają Pały i biją Pozycjonistów // w świecie rzeczywistym ZOMO (Zmotoryzowane Oddziały Milicji Obywatelskiej)...</p> <p>Pan Oporniejszy – opozycjonista, występuje przeciw władzy Wrońca, daje Adasiowi opornik, który wyrwał sobie z brwi // w czasie stanu wojennego ludzie nosili oporniki w klapach marynarek na znak sprzeciwu wobec stanu wojennego i władzy komunistycznej...</p> <p>Pangłowcy – w całym świecie jedyni „kolorowi” obywatele, nie poddali się Maszynie-Szarzynie // punkowcy, zwolennicy punk rocka, odznaczali się m. in. kolorowymi fryzurami typu irokez, buntowali się przeciw porządkowi świata...</p> <p>U-Lotka – krąży po niebie, zawiera materiał wywrotowy, Adaś wziął jedną i szybował po niebie // materiał propagandowy, nawołujący do obalenia władzy...</p> <p>Wroniec – tytułowy bohater, z jego rozkazu aresztowano rodzinę Adasia, wódz wszystkich wron i kruków // WRON – była to Wojskowa Rada Ocalenia Narodowego, powołana 12/13 grudnia 1981 r., podjęła decyzję o ogłoszeniu stanu wojennego...</p>	0-6	<p>1 pkt przyznaje się za poprawne uzupełnienie jednego wiersza.</p> <p><i>Uwaga! Jeśli uczestnik źle uzupełni informacje w jednej kolumnie (np. świat rzeczywisty), a w drugiej wszystko poprawnie, to otrzymuje 3 pkt.</i></p>
10.	recenzja	0-14	
10.1	realizacja tematu – prezentacja faktów i ocena autorskich rozwiązań	0-7	<p>2 pkt. przyznaje się za opisanie fabuły (1 pkt <u>tylko</u> za wskazanie elementów fabuły).</p> <p>2 pkt. przyznaje się za wskaza-</p>

			nie i ocenę co najmniej 3 środków językowych zastosowanych przez narratora (1 pkt za wskazanie środków językowych). 2 pkt. za opisanie i ocenę ilustracji Jakuba Jabłońskiego (1 pkt za wskazanie na ilustracje bez głębszej analizy). 1 pkt przyznaje się za nadanie adekwatnego tytułu tekstowi recenzji.
10.2	kompozycja	0-1	1 pkt przyznaje się za zbudowanie zwartej i spójnej wypowiedzi z odpowiednim układem graficznym (śródtytuły i lead nie są wymagane).
10.3	styl	0-1	1 pkt przyznaje się za nadanie wypowiedzi charakteru recenzji (słownictwo opisowe, oceniające, przymiotniki w stopniu wyższym i najwyższym, porównywanie z innymi tekstami...).
10.4	poprawność językowa (gramatyczna, leksykalna, frazeologiczna, stylistyczna, składniowa)	0-3	0-2 bł. – 3 pkt., 3 bł. – 2 pkt; 4 bł. – 1 pkt., 5 bł. – 0 pkt.
10.5	poprawność ortograficzna	0-1	Dopuszcza się 1 błąd.
10.6	poprawność interpunkcyjna	0-1	Dopuszcza się 4 błędy.
Łącznie:		0-65	

Przy ocenie prac nie uwzględnia się zaświadczeń o dysleksji, dysgrafii, dysortografii.